

Ісаєва О. О.,

д. пед. н., проф.

НПУ ім. М.П. Драгоманова

**Яким *буде* читання у
найближчому
майбутньому і яким
воно *має* бути:
у пошуках
відповідностей**

Як змінюється читання у цифрове століття?

навчання відбувається не в
одній, а в різних площинах

Сучасна шкільна система має
перестати бути
системою дублювання знань і
перетворитися
у систему створення знань.
*Джордс Сіменс, дослідник в
галузі освіти*

Сьогодні здатність
отримати знання стає
найбільш вагомою, ніж
самі знання.

За оцінкою Всесвітнього банку
(WorldBank, 2016), 65%
сьогоднішніх учнів початкової
школи будуть працювати над
завданнями, яких ще зовсім
не існує.

Знання швидко застарівають, іноді швидше, ніж потрапляють у підручник. Google завжди буде знати більше, і уся його інформація доступна у будь-який момент.

Google

Проблеми цифрового століття

Перевантаженість
інформацією (ера
суцільної інформації)

сучасний світ – це світ без
права на приватне життя

неможливість
сконцентруватися під час
читання тексту великого
обсягу

заглиблення у віртуальний
простір, іноді за рахунок
живого спілкування

втрата здатності запам'ятовувати

розквіт безграмотності

Що відбувається з книгою і читанням у цифрову епоху?

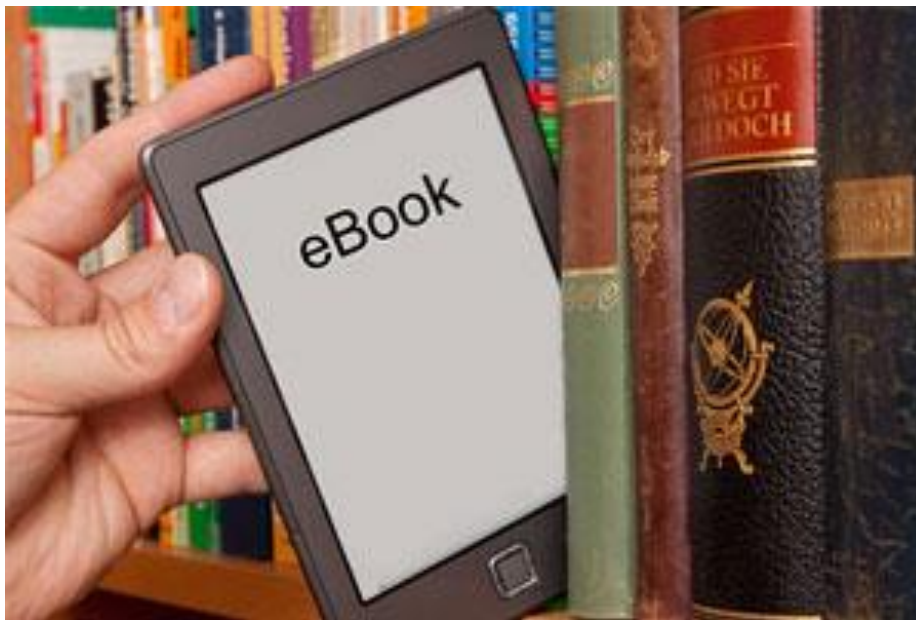

- *Ми зіткнулися з ситуацією, коли потрібно швидко, без зупинки, опрацювати великі блоки інформації. Для цього необхідне поверхнєве читання – сканування за ключовими словами, вміння читати по діагоналі, з'ясувати, чи потрібно мені це взагалі читати. Це така система фільтрів, без якої не обійдешся. Інша річ, коли ти (...) повільно читаєш сонети Шекспіра. (...) Це різні процеси, які незрозуміло чому називаються одним і тим же словом.*

Петяна Чернігівська, сучасний дослідник

Революція книги

Глиняні таблички-папірус-паперова книга- ЕЛЕКТРОННА КНИГА

РЕВОЛЮЦІЯ у ЧИТАННІ

- Раніше:

*читаю =
насолюджуюсь*

- Сьогодні:

*читаю = пізнаю себе і
оточуючий світ*

□ **прагматичний
характер
читання**

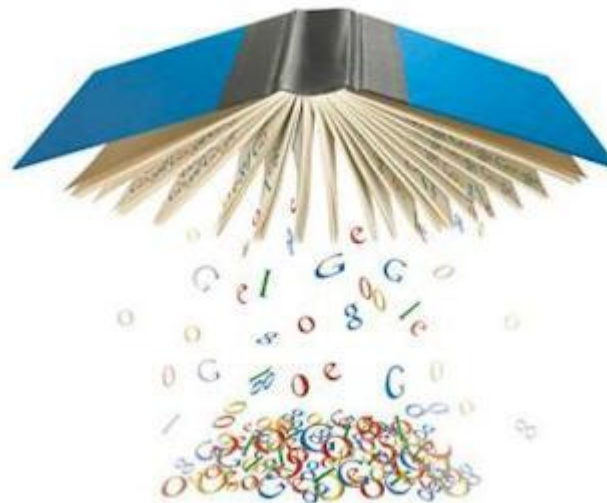

□ **Читання як спосіб соціалізації особистості**

СУЧАСНА ФОРМУЛА ЧИТАННЯ

- **ЧИТАЮ** = критично сприймаю –
розмірковую – піддаю сумнівам –
перевіряю – зіставляю – аналізую – даю
оцінку = **ПІЗНАЮ** (пізнаю себе та
оточуючий світ)

ЧИТАННЯ –СКАНУВАННЯ

Аналіз руху очей інтернеткористувачів

Центеніали, або покоління Z

«діти мережевого розуму»

❑ гіперактивність

❑ «візуал»

❑ синдром дефіциту уваги

❑ легше переключають увагу між різними візуальними об'єктами

❑ швидше розпізнають потенційне значення контенту

❑ краще справляються з ситуацією, коли постає не одне, а декілька завдань

❑ не люблять довго концентруватися

Головні питання для обговорення

- ✓ Як працювати у сучасних умовах, коли з'являються нові види читання?
- ✓ Як працювати, коли учні-центеніали, які не здатні прочитати великі за обсягом тексти (більше 2-х сторінок), НЕ ЧИТАЮТЬ ЗОВСІМ?
- ✓ Як учні сьогодні працюють з текстом? Який вид читання вони обирають?
- ✓ Як працювати з такими учнями? Що зробити, щоб зустріч тексту і читача все ж таки відбулася?
- ✓ Що мають засвоїти сьогодні учні під час читання? Чи залишається сьогодні ЗНАННЯ ТЕКСТУ такими ж важливими, як і раніше?

1-й вид читання. Читання-сканування: переваги і вади.

ЧИТАЧІ	ЕКСПЕРТИ
<u>Завдання:</u> з'ясувати, про що цей текст, виділити його ключові тези. <u>Мета:</u> швидкий пошук і відбір інформації, уміння знаходити відповіді на поставлені запитання	складають асоціативний кущ або хмару слів (тегів) на тему «Книга», синквейн на тему: «Читання»

2-й вид читання. Читання художнього твору (естетичне читання).

ЧИТАЧІ	ЕКСПЕРТИ
<u>Завдання:</u> відчувати смак читання, поділитися своїми враженнями. <u>Мета:</u> отримати естетичне задоволення від читання	складають портрет сучасного читача у будь-якому жанрі (опис, есе, малюнок, схема тощо)

3-й вид читання. Повільне читання-занурення у текст.

ЧИТАЧІ	ЕКСПЕРТИ
<u>Завдання:</u> відчувати смак читання; поділитися враженнями від прочитаного; визначити роль художньої деталі у тексті. <u>Мета:</u> отримати естетичне задоволення від читання, аналізувати прочитане.	складають ПРАВИЛА ЧИТАННЯ або ПРАВА ЧИТАЧА

4-й вид читання. Критичне (аналітичне) читання.

ЧИТАЧІ

Завдання: відчувати смак читання; поділитися враженнями від прочитаного; опрацювати текст за допомогою позначок: підкреслити думки, які ви розділяєте/ які викликають сумніви/ з якими не згодні/ які вас надихають; зачитати вголос найцікавішу, на ваш погляд, фразу/думку.

Мета: отримати естетичне задоволення від читання, аналізувати і критично оцінювати прочитане.

ЕКСПЕРТИ

складають **настанову на читання** (пост для соціальної мережі/ текст промови/ есе/ анотацію/ інший жанр), що мотивує у прочитанні того чи іншого тексту, розкриває, чому цей текст потрібно прочитати. *Вибір тексту вільний.*

Що надає людині літературна освіта?

«Думай
інакше!»
(Стив Джобс)

дивергентне
мислення

емпатія

УЯВА

образне
мислення

індивідуальне сприйняття

суб'єктивність

Трансцендентність літератури

суб'єктивна

**виходить за
межі
(«незавершена
завершеність»)**

екзистенційна

**Уява важливіша за знання.
Знання обмежені, уява оточує світ.**
Альбер Ейнштейн

Хто такий «homo legens»?

інтерпретатор

*людина з розвинутим
критичним мисленням*

людина, що
все піддає
сумнівам

стратегічно важливе завдання вивчення літератури у школі

Декларація прав сучасного читача

(за Д. Пеннаком)

Декларация прав читателя

Даниеля Пеннака
Иллюстрация Квентина Блейка

1 Право не читать

2 Право пересказывать

3 Право не дочитывать

4 Право перечитывать

5 Право читать что попало

6 Право на боваризм

7 Право читать где попало

8 Право втыкаться

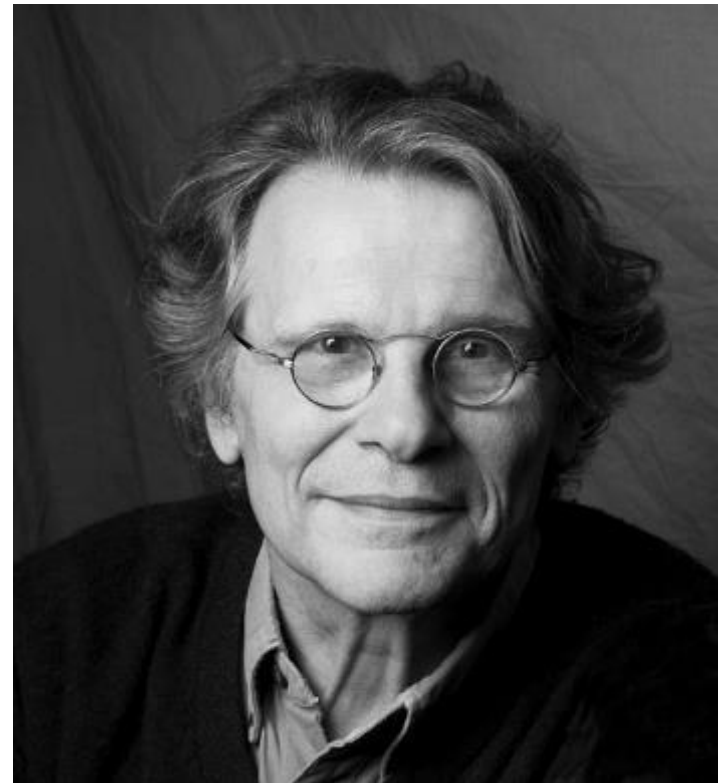

9 Право читать вслух

10 Право молчать о прочитанном

Никогда не смеяться над теми, кто не читает, — а то они так и не начнут читать.

**ЧИТАЦЬКОЦЕНТРИЧНА
ПАРАДИГМА ВИВЧЕННЯ
ЛІТЕРАТУРИ У ШКОЛІ**

***Я сподіваюсь, що ми зможемо
передати нашим дітям світ, де
вони будуть читати і їм будуть
читати, де вони будуть уявляти і
розуміти.***

***Ніл Гейман,
англійський письменник-фантаст***